

Kurzus kódja(i): FLM-231.04
FLMD-211.02
FEN-123

Kurzus címe: Magyar filmtörténet 4.
Magyar film az 1980-as években
A '80–90-es évek magyar filmtörténeti irányzatai

Tanár neve: Gelencsér Gábor

Kurzus időpontja, helye: Hétfő 13.30–15.00, 34

Vetítések időpontja, helye: 1. péntek 14.30–16.30 SZFE
2. szerda 17.00–19.00 -137

Kurzus típusa: Előadás

Kurzus leírása: A kurzus a nyolcvanas évek első felében kibontakozó, majd elhaló korszakváltástól tekinti át a magyar filmművészet történetét napjainkig. Előzményéhez, a hetvenes évek filmtörténetéhez kapcsolódva a társadalmi, politikai és kulturális, valamint intézménytörténeti folyamatoknak elsősorban formai következményeit vizsgálja. A stílusirányzatok közül a nyolcvanas években egymással szemben kibontakozó új akadémizmussal és új érzékenységgel foglalkozik hangsúlyosan, s a rendszerváltás és az ezredforduló fejleményeit is ebből a kettősségből igyekszik értelmezni.

Tematika

1. Bevezetés: korszakok, irányzatok
2. Korszakváltó életművek: a) Gothár Péter
3. b) Bódy Gábor
4. c) Tarr Béla
5. Az új érzékenységtől az új hatásosságig (BBS, Xantus, Monory, Kamondi)
6. Új akadémizmus (Szabó; koprodukciónak)
7. Groteszk irónia (Jancsó 1987-től induló korszakai)
8. A rendszerváltás filmjei (ötvenes évek-filmek, publicisztikus filmek)
9. A fekete széria (Enyedi, Janisch, Szász, Fehér)
10. Szórakoztató filmek (Tímár; színészrendezők; a szórakoztató-műfaji film új generációja)
11. A non professional film (Szőke, Ács, KVB, Buharovok)
12. Szomjas György és Grunwalsky Ferenc

Kurzus teljesítésének követelményei: Az előadások anyaga, a vetített filmek ismerete, szakirodalmi olvasottság; a számonkérés módja: kollokvium.

Vetített filmek: Vetítések (péntek 14.30–16.30 SZFE)

1. Gothár Péter: Ajándék ez a nap (1979)
2. Bódy Gábor: Kutya éji dala (1983)
3. Tarr Béla: Őszi almanach (1984)
4. Szabó István: Hanussen (1988)
5. Jancsó Miklós: Szörnyek évadja (1987)
6. Monory M. András: Meteo (1989)
7. Fehér György: Szürkület (1990)
8. Enyedi Ildikó: Az én XX. századom (1989)
9. Janisch Attila: Árnyék a havon (1991)
10. Szász János: Woyzeck (1993)
11. Szőke András: Vattatyúk (1991)
12. Grunwalsky Ferenc: Egy teljes nap (1988)

Videó-/DVD-vetítések (szerda 17.00–19.00 -137)

1. Gothár Péter: Idő van (1985)
2. Bódy Gábor: Amerikai anzix (1975)
3. Tarr Béla: Kárhozat (1987)
4. Szirtes András: Pronuma bolyok története (1983)
5. Xantus János: Eszkimó asszony fázik (1983)

6. Bereményi Géza: Eldorádó (1988)
7. Szabó István: Édes Emma, drága Böbe (1991)
8. Fekete Ibolya: Bolse Vita (1996)
9. Tímár Péter: Egészséges erotika (1985)
10. Koltai Róbert: Sose halunk meg (1992)
11. Igor Buharov, Ivan Buharov, Horváth László, Nyolczas István: A program (1997)
12. Szomjas György: Roncsfilm (1991)

Kötelező / ajánlott irodalom: A szabadság csele. Tabuk és totemek. *Filmvilág*, 90/9. 3-9.
Beke László: „Kijöttél a moziból, de nem vagy még mindenén túl”. A Kőbányai Filmstúdióról. *Filmkultúra*, 85/6. 9-11.
Beke László – Peternák Miklós (szerk.): *Bódy Gábor 1946–1985*. Életműbemutató.
Műcsarnok – Művelődési Minisztérium – Filmfőigazgatóság, Budapest, 1987.
Bikácsy Gergely: Végkifejlet. Grunwalsky Ferenc trilógiája. *Filmkultúra*, 92/6. 17-26.
Bíró Gyula: Három „deviáns” karrier. Könnyű vér; Kicsi, de nagyon erős; Céllövölde. *Filmkultúra*, 90/5. 41-46.
Bíró Yvette: Lidércvalcer. *Metropolis*, 2002/1. 32-37.
Bódy Gábor: *Egybegyűjtött filmművészeti írások*. Akadémiai Kiadó, 2006.
Élet-balet. Angyali üdvözlét. *Filmvilág* 1984/9. 6-13.
Forgách András: A későromantika előérzete. *Filmvilág*, 96/2. 4-7.
Gelencsér Gábor: *Más világok*. Palatinus, Budapest, 2005, 155–215.
Gelencsér Gábor: A kezdet vége. Közelítések a nyolcvanas-kilencvenes évek magyar filmművészetéhez. *Filmkultúra*, 95/4.
Györfly Miklós: A tizedik évtized. A kilencvenes évek magyar játékfilmje. In: Györfly M.: *A tizedik évtized*. Palatinus – Magyar Nemzeti Filmarchívum, Budapest, 2001. 257-371.
György Péter: A múlandóság építései. Filmgyári menedék. In: György P.: *Az elsüllyedt sziget*. Képzőművészeti Kiadó, Budapest, 1992. 169-184.
Hirsch Tibor: Jancsó búcsúzásai. *Metropolis*, 2001/3. 26-38.
Kovács András Bálint: A történelmi horror. Az erőszak ábrázolása a nyolcvanas évek magyar filmjeiben. In: Kovács A. B.: *A film szerint a világ*. Palatinus, Budapest, 2002. 283-298.
Kovács András Bálint: Egy műfajváltásról [Őszi almanach]. *Filmkultúra*, 85/1. 25-29.
Kovács András Bálint: Filmmágia. A kommunikáció mítosza Bódy Gábor művészetében. *Filmvilág*, 88/7. 28-33.
Kovács András Bálint: „Gyönyörű válság”. A Társulás stúdió előzményei és törekvései. *Filmvilág*, 82/3. 3-5.
Kovács András Bálint: Nyolcvanas évek: a romlás virágai. In: Kovács A. B.: *A film szerint a világ*. Palatinus, Budapest, 2002. 240-282.
Kovács András Bálint: Tarr szerint a világ. In: Kovács A. B.: *A film szerint a világ*. Palatinus, Budapest, 2002. 314-339.
Kovács András Bálint: Új kiúttalanság. Fiatal filmesek. *Filmvilág*, 90/4. 4-7.
Milarepaverzió. Az „új érzékenység” határai. *Filmvilág*, 85/7. 18-27.
Nagy Zsolt: „... csak előbb lágyan tönkremegyünk”. Anzix a nyolcvanas évekből. *Filmkultúra*, 89/3. 36-44.
Peternák Miklós: KVB. A Közgáz Vizuális Brigád. *Filmkultúra*, 91/3. 37-40.
Petschnig Mária – Kéri László: Mire van idő? A 80-as évek filmjeinek társadalomképe. *Filmkultúra*, 86/9. 59-69.
Stóhr Lóránt: Csapatfotó. Fiatal filmesek. *Filmvilág*, 2007/1.
Szabó Miklós: Tábori palackposták. Történelmi dokumentumfilmekről. *Filmvilág*, 88/4. 2-5.
Szilágyi Ákos: Az elmesélt Én. Az „új érzékenység” határai. *Filmvilág*, 85/7. 27-29.
Vidovszky György: A videókép Jancsó Miklós filmjeiben. *Metropolis*, 2002/1. 8-30.
Zalán Vince (szerk.): Magyar filmrendezőportrék. Osiris, Budapest, 2004.
Zsugán István: *Szubjektív magyar filmtörténet (1964–1994)*. Osiris – Századvég, Budapest, 1994.